

Sytuacja małoletnich dzieci z Ukrainy.

Kwestie dotyczące małoletnich bez opieki ubiegających się o udzielenie ochrony

międzynarodowej regulują przede wszystkim:

- ▶ ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2003 Nr 128 poz. 1176 z późn. zm.), oraz
- ▶ ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2019.0.1111);

Wobec osób małoletnich mających opiekę:

- ▶ ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1650.)

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2003 Nr 128 poz. 1176 z późn. zm.),

Rozdział 4

Postępowanie z udziałem małoletnich bez opieki i innych osób o szczególnych potrzebach.

Art. 61.

1. W przypadku gdy małoletni bez opieki zadeklarował organowi Straży Granicznej zamiar złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, organ, który przyjął deklarację:

- 1) sporządza protokół z tej czynności;*
- 2) rejestruje deklarację zamiaru złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w rejestrze, o którym mowa w art. 119 ust. 1 pkt 1;*
- 3) występuje niezwłocznie do sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce pobytu małoletniego bez opieki z wnioskiem o:*

a) ustanowienie kuratora do reprezentowania go w postępowaniu w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej, przekazania do innego państwa członkowskiego na podstawie rozporządzenia 604/2013, udzielenia pomocy socjalnej oraz udzielenia pomocy w dobrowolnym powrocie do kraju pochodzenia,

b) umieszczenie go w pieczy zastępczej.

1a. Jeżeli małoletniemu bez opieki towarzyszy dorosły krewny w linii prostej drugiego stopnia lub w linii bocznej drugiego lub trzeciego stopnia, organ Straży Granicznej we wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 lit. b, może wskazać powierzenie pełnienia funkcji rodziny zastępczej temu krewnemu, jeżeli wyrazi on na to zgodę.

1b. Wraz z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 lit. b, organ Straży Granicznej może wystąpić z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia, o którym mowa w art. 755 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, 1578 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 11), w postaci roztoczenia pieczy nad małoletnim bez opieki przez krewnego, o którym mowa w ust. 1a, na czas prowadzenia postępowania o umieszczenie małoletniego bez opieki w pieczy zastępczej.

2. Sąd ustanawia kuratora niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 lit. a.

3. Wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej złożony w imieniu małoletniego bez opieki przez kuratora przyjmuje i rejestruje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni roboczych od dnia ustanowienia przez sąd kuratora, organ Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu małoletniego bez opieki.

(...)

7. Sąd rozpatruje wniosek, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 lit. b, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 10 dni od dnia jego złożenia. 8. W przypadku gdy w postępowaniu w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej wyjdzie na jaw, że wnioskodawcą jest małoletni bez opieki, z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 lit. b, występuje Szef Urzędu.

W jaki sposób Sąd rodzinny ma procedować w przypadku małoletniego cudzoziemca lub uchodźcy?

- ▶ Cudzoziemcowi nadaje się **status uchodźcy** jeżeli na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem w kraju pochodzenia z powodu rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej nie może lub nie chce korzystać z ochrony tego kraju.
- ▶ Wydanie decyzji w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej powinno nastąpić w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku, a w szczególnych przypadkach termin ten może zostać przedłużony do 15 miesięcy.
- ▶ W przypadku wniosku rozpatrywanego **w trybie przyspieszonym** termin na załatwienie sprawy dotyczącej udzielenia ochrony międzynarodowej wynosi 30 dni. Wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej złożony przez małoletniego bez opieki rozpatruje się w trybie przyspieszonym tylko w przypadku, o którym mowa w **art. 39 ust. 1 pkt 5 ustawy o udzielaniu ochrony** (stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego lub był z tego powodu w przeszłości wydany z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej).
- ▶ Komendant placówki Straży Granicznej lub oddziału Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca przyjmie wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej. Wniosek ten zostanie niezwłocznie przekazany do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców.
- ▶ Wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej może obejmować wyłącznie pełnoletniego cudzoziemca, jak również i osoby towarzyszące, zależne od cudzoziemca ze względów ekonomicznych, zdrowotnych lub ze względu na wiek:

–współmałżonka pozostającego w związku małżeńskim uznawanym przez prawo polskie,

– małoletnie dziecko niepozostające w związku małżeńskim.

CUDZOZIEMIEC MAŁOLETNI

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony organ Straży Granicznej, który przyjął od małoletniego bez opieki deklarację zamiaru złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, występuje do sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce pobytu małoletniego z wnioskiem o ustanowienie kuratora do reprezentowania małoletniego w postępowaniu w sprawie:

1. udzielenia ochrony międzynarodowej,

2. (...)
3. udzielenia pomocy socjalnej oraz
4. (...) oraz
5. umieszczenie małoletniego w pieczy zastępczej (art. 61 ust. 1 pkt 3 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej).

Sąd ustanawia kuratora niezwłocznie, nie później jednak niż **w terminie 3 dni.**

► W imieniu małoletniego wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej składa

1. kurator albo

2. przedstawiciel organizacji międzynarodowej lub pozarządowej zajmującej się udzielaniem pomocy cudzoziemcom, w tym pomocy prawnej (art.26 ust.2 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej).

► Organ Straży Granicznej, który przyjął deklarację małoletniego bez opieki o zamiarze złożenia wniosku **o udzielenie ochrony międzynarodowej** lub wniosek małoletniego bez opieki o udzielenie ochrony międzynarodowej (...) doprowadza małoletniego bez opieki do rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego.

► Jednocześnie organ Straży Granicznej występuje z wnioskiem do sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce pobytu małoletniego o umieszczenie go w pieczy zastępczej.

► Małoletni bez opieki przebywa w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego do czasu wydania orzeczenia przez sąd opiekuńczy, który zgodnie z art. 61 ust. 7 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozpoznaje **wniosek o umieszczenie małoletniego w pieczy zastępczej niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 10 dni.**

► Zgodnie z art. 63 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej koszty pobytu małoletniego bez opieki w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub placówce

opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego oraz koszty opieki medycznej, od dnia złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej do zakończenia postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej decyzją ostateczną, są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Szefa Urzędu.

- ▶ Opieka medyczna i psychologiczna dla małoletnich cudzoziemców bez opieki przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych realizowana jest w miejscowości, na terenie której znajduje się placówka.

Zakres działań sądu opiekuńczego:

Po ustanowieniu kuratora w okresie 3 dni od wpływu wniosku:

- ▶ Po pierwsze, **ustalenie jurysdykcji** sądu polskiego oraz **prawa materialnego**, które należy stosować w danej sprawie.
- ▶ Po drugie, zakres działania sądu opiekuńczego, w przedmiocie zapewnienia małoletniemu cudzoziemcowi **właściwej opieki, postanowienie o zabezpieczeniu w terminie 10 dni**
- ▶ Po trzecie, podjęcie działań faktycznych i prawnych mających na celu jak najszybszy powrót osoby małoletniej do kraju ojczystego i rodziny lub **podjęcie działań mających na celu pozostawienie osoby małoletniej w Polsce i uregulowanie tym samym statusu jej pobytu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej**

Zakres działania sądu opiekuńczego w przedmiocie zapewnienia opieki:

- ▶ Właściwość sądu na podstawie art. 569 § 1 lub 2 kpc, ale *lex specialis*
- ▶ art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który jest podstawą prawną do wystąpienia przez organ Straży Granicznej z wnioskiem o ustanowienie kuratora do reprezentowania małoletniego – właściwy jest sąd opiekuńczy miejsca pobytu małoletniego.

JURYSDYKCJA i PRAWO MATERIALNE

Dwa akty prawa międzynarodowego.

Co stosujemy? Umowę polsko –ukraińską czy konwencję wielostronną?

Zgodnie z normami kolizyjnymi umowa dwustronna ma pierwszeństwo przed wielostronną (konwencją), chyba że umowa dwustronna (lub konwencja) zawiera inną regulację

Artykuł **97 (Stosunek do innych umów)** umowy między Rzeczpospolitą Polską a **Ukrainą** o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych z dnia 24 maja 1993 r. (Dz. U. 1994 nr 96 poz. 465)

stanowi, że : „Umowa niniejsza nie narusza postanowień innych umów obowiązujących jedną lub obie Umawiające się Strony”.

Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą nie wyklucza stosowania konwencji wielostronnych, jeśli oba państwa są ich stronami.

-Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych z dnia 24 maja 1993 r. (Dz. U. 1994.96.465),

- **Porozumienie między Ministerstwem Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Sprawiedliwości Ukrainy na podstawie artykułu 3 ustęp 3 Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych, z dnia 10 stycznia 2011 r, które weszło w życie 9 lutego 2011 r. (M.P.2012.884).**

- **Porozumienie między Ministerstwem Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Sprawiedliwości Ukrainy o używaniu dwujęzycznych druków wniosków o udzielenie pomocy prawnej, zawarto z tą samą datą.**

- Zgodnie z wymienionym porozumieniem z dnia 10 stycznia 2011 roku:

Art.1 ust.1 W zakresie udzielania pomocy prawnej w sprawach cywilnych, do których ma zastosowanie umowa o pomocy prawnej , właściwe organy Stron porozumiewają się bezpośrednio. Właściwymi organami są:

-ze strony Rzeczypospolitej Polskiej – Prezesi właściwych sądów okręgowych,

-a ze strony UKRAINY - Zarząd Główny Sprawiedliwości Ministerstwa Sprawiedliwości Ukrainy w Autonomicznej Republice Krym oraz zarządy główne

sprawiedliwości w obwodach, miastach Kijowie i Sewastopolu, zwane dalej "ZARZĄDAMI GŁÓWNYMI SPRAWIEDLIWOŚCI".

Art.2 ust.1 Sądy Rzeczypospolitej Polskiej, przed którymi toczą się postępowania, przekazują wnioski o udzielenie pomocy prawnej za pośrednictwem prezesa właściwego sądu okręgowego do zarządu głównego sprawiedliwości: w Autonomicznej Republice Krym, w miastach Kijowie lub Sewastopolu albo w tym obwodzie Ukrainy, na terytorium którego wniosek ma być wykonany.

Ust.4 organy wymienione w artykule 1, które otrzymały wnioski, przekazują je do właściwego sądy do wykonania.

► Organami wymiaru sprawiedliwości są:

1. **sądy i**
2. prokuratury (art.2 ust.1)

► **ORGANAMI CENTRALNYMI** są:

1. W Polsce - Ministerstwo Sprawiedliwości

Na Ukrainie - Ministerstwo Sprawiedliwości i Generalna Prokuratura

Sąd w każdej sprawie transgranicznej musi odpowiedzieć na trzy podstawowe pytania:

1. Jaki jest charakter sprawy -czy mamy do czynienia z państwem trzecim – tutaj Ukrainą?
2. Jaki akt prawny będzie miał zastosowanie ? Umowa dwustronna czy konwencja?
3. Czy sąd ma jurysdykcję?
4. Jakie prawo materialne sąd powinien zastosować ?

Jurysdykcja w umowie polsko- ukraińskiej. Zasada podziału według zakresów przedmiotowych.

Z zakresu prawa rodzinnego:

- a) zawarcie małżeństwa,
- b) stosunki osobiste i majątkowe między małżonkami,
- c) rozwód,

d) istnienie, nieistnienie i nieważność małżeństwa,

e) stosunki prawne między rodzicami i dziećmi – w tym ALIMENTY,

f) inne roszczenia alimentacyjne,

UWAGA : odrębne zasady do alimentów w relacjach rodzice –dzieci, odrębne w przypadku innych podmiotów, np.: między małżonkami

g) przysposobienie,

h) opieka i kuratela,

Stosunki prawne między rodzicami i dziećmi, w tym ALIMENTY na rzecz dzieci (art.28)

Jurysdykcja: sąd państwa OBYWATELSTWA DZIECKA i sąd miejsca zamieszkania dziecka, a więc jurysdykcję mają sądy obu państw.

Prawo właściwe: państwa OBYWATELSTWA DZIECKA

Uwaga!! Zasady te dotyczą także dzieci pełnoletnich.

Pochodzenie dziecka - prawo państwa obywatelstwa matki w chwili jego urodzenia.

Forma uznania dziecka – wystarczające prawo miejsca dokonania uznania.

Pozostałe alimenty (art.29)

Jurysdykcja: państwa miejsca zamieszkania wierzyciela alimentacyjnego.

Prawo właściwe: państwa miejsca zamieszkania wierzyciela alimentacyjnego

W zakresie umieszczenia małoletnich dzieci z Ukrainy według tej umowy należy:

1. przyjąć, że **sąd polski ma jurysdykcje** jako sąd miejsca legalnego pobytu dziecka (także w przypadku dzieci, które przyjechały do nas z domów dziecka w związku z wojną oraz
2. stosować **PRAWO UKRAIŃSKIE**.

Opieka i kuratela (art.31).

Jurysdykcja i prawo właściwe: sąd państwa OBYWATELSTWA OSOBY, dla której ma być ustanowiona opieka lub kuratela

- ▶ Sąd miejsca zamieszkania lub pobytu takiej osoby, albo położenia jej majątku zawiadamia sąd właściwy – jeśli wymaga tego ochrona jej interesów. Może też wydać ZABEZPIECZENIE – sprawy nie cierpiące zwłoki, na podstawie własnego prawa – LEX FORI- obowiązuje dopóki środków nie podejmie sąd właściwy.

Sąd właściwy może przekazać sprawowanie opieki lub kurateli (a więc postępowanie wykonawcze) sądowi miejsca zamieszkania lub pobytu takiej osoby, albo położenia jej majątku. Przekazanie stanie się skuteczne, jeżeli organ wezwany przejmie sprawowanie opieki lub kurateli i zawiadomi o tym organ wzywający.

Konwencja haska z 19 października 1996 r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej i środków ochrony dzieci.

Odpowiedzialność rodzicielska.

DEFINICJA.

Dla celów Konwencji pojęcie „odpowiedzialność rodzicielska” oznacza władzę rodzicielską lub wszelki inny podobny stosunek władzy, który określa prawa, uprawnienia i obowiązki rodziców, opiekunów lub innych przedstawicieli ustawowych w stosunku do osoby lub majątku dziecka (ART.1 ust.2)

Artykuł 5 JURYSDYKCJA

- Organy państwa , w którym dziecko ma zwykły pobyt, są właściwe do podejmowania środków zmierzających do ochrony jego osoby lub majątku.

Art. 5 ust.1 statuuje : „Zarówno organy sądowe, jak i administracyjne Umawiającego się Państwa, w którym dziecko ma zwykły pobyt, są właściwe do podejmowania środków zmierzających do ochrony jego osoby lub majątku.”

JURYSDYKCJA. Brak zasady perpetuatio iurisdictionis.

- Z zastrzeżeniem sytuacji bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania dziecka, w razie zmiany zwykłego pobytu dziecka na inne Umawiające się Państwo, właściwe są organy Państwa nowego zwykłego pobytu. JURYSDYKCJA PODAŻA ZA DZIECKIEM !!!!

- Sąd właściwy w chwili wszczęcia postępowania traci jurysdykcję w przypadku przemieszczenia się dziecka!!!!
- Art.15 KPC nie ma zastosowania.

Art.5 ust.2 statuuje „Z zastrzeżeniem artykułu 7, w razie zmiany zwykłego pobytu dziecka na inne Umawiające się Państwo, właściwe są organy Państwa nowego zwykłego pobytu.”

- Wymogiem jest aby dziecko przemieściło się legalnie.

Artykuł 6 JURYSDYKCJA w oparciu o obecność dziecka

*Ust.1. **Wobec dzieci uchodźców oraz dzieci, które wskutek rozruchów mających miejsce w ich kraju zostały przemieszczone za granicę**, jurysdykcję przewidzianą w artykule 5 ustęp 1 posiadają organy tego Umawiającego się Państwa, w którym dzieci przebywają w wyniku przemieszczenia.*

Ust.2. Postanowienie ustępu poprzedzającego stosuje się również do dzieci, których zwykły pobyt nie może zostać ustalony.

Artykuł 11 JURYSDYKCJA do wydania środków ochrony -PRZY BRAKU JURYSDYKCJI

Ust.1. We wszystkich wypadkach nie cierpiących zwłoki, organy każdego z Umawiających się Państw, na którego terytorium znajduje się dziecko lub majątek do niego należący, są właściwe do podjęcia koniecznych środków ochrony.

Ust. 2. Środki podjęte na podstawie ustępu poprzedzającego w stosunku do dziecka mającego zwykły pobyt w Umawiającym się Państwie pozostają w mocy do czasu, gdy organy właściwe na mocy artykułów 5-10 podejmą środki wymagane sytuacją.

Prawo właściwe do odpowiedzialności rodzicielskiej

- **Organy państwa wykonującego jurysdykcję stosują przepisy własnego prawa.** Jednak w wyjątkowych okolicznościach mogą one zastosować lub wziąć pod rozwagę prawo innego państwa, z którym dana **sytuacja ma ścisły związek**, pod warunkiem że będzie to w najlepszym **interesie dziecka**. Od stosowania prawa wskazanego w

postanowieniach konwencji nie można odstąpić, chyba że jego stosowanie jest wyraźnie sprzeczne z porządkiem publicznym, przy uwzględnieniu dobra dziecka.

ROZDZIAŁ III w/w Konwencji HASKIEJ z 1996

PRAWO WŁAŚCIWE

Artykuł 15

- 1. Przy wykonywaniu jurysdykcji przyznanej zgodnie z postanowieniami rozdziału II, **organy** Umawiającego się **Państwa stosują przepisy własnego prawa.- lex fori**
- 2. Jednakże o ile ochrona osoby lub majątku dziecka tego wymaga, mogą one wyjątkowo zastosować lub wziąć pod rozwagę prawo innego Państwa, z którym dana sytuacja **ma ścisły związek**.
- 3. W razie **zmiany zwykłego pobytu dziecka** na pobyt w innym Umawiającym się Państwie, **prawo tego innego Państwa**, od chwili nastąpienia zmiany, określa warunki stosowania środków podjętych w państwie dawnego zwykłego pobytu.

Podsumowując wybór aktu prawnego należy do sądu orzekającego. Wybór konwencji haskiej z 19 października 1996 r. ,wyżej omówionej, pozwala na:

1. przyjęcie **jurysdykcji sądu polskiego** wobec dzieci przemieszczonych legalnie w związku z działaniami wojennymi z Ukrainy – art.6 konwencji haskiej z 19.10.1996 r.
2. orzekanie przez sąd **na prawie polskim** – art.15 konwencji haskiej z 19.10.1996 r.,

Ze względu na trudności związane ze stosowaniem prawa ukraińskiego rekomendowane jest zastosowanie Konwencji haskiej z 19 października 1996 r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej i środków ochrony dzieci.

Proponowane kroki do zastosowania przez sąd opiekuńczy w przypadku wpływu wniosku dotyczącego dziecka z Ukrainy bez opieki, to:

1. **ustanowienie w terminie 3 dni kuratora dla małoletniego**, przy czym rekomendowane jest ustanawianie adwokatów lub radców prawnych,
2. **wydanie w ciągu 10 dni postanowienia zabezpieczającego**, na podstawie art.755§ 1 pkt.4 k.p.c.

3. **podejmowanie dalszych czynności celem** pozostawienie osoby małoletniej w Polsce i uregulowanie tym samym statusu jej pobytu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i wydanie orzeczenia końcowego.

Sądem miejscowo właściwym będzie sąd położenia palcówki opiekuńczo-wychowawczej lub miejsca zamieszkania podmiotów sprawujących funkcje nieinstytucjonalnej pieczy zastępczej, zgodnie z dyspozycją art. 569 § 2 k.p.c.

Zasada naczelna – interes dziecka:

- ▶ Konwencja o prawach dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 20 listopada 1989 r. w art. 10 stanowi, że Państwa-Strony obowiązek rozpatrywania przez Państwa-Strony w sposób przychylny, humanitarny i w szybkim trybie wniosków składanych przez dziecko lub przez jego rodziców odnośnie wjazdu lub opuszczenia Państwa-Strony w celu łączenia rodziny.
- ▶ Zapewnienie właściwej opieki osobie małoletniej może nastąpić w świetle obowiązujących przepisów bądź poprzez umieszczenie w wyspecjalizowanej placówce opiekuńczo-wychowawczej lub poprzez umieszczenie w rodzinie zastępczej. Postanowienie w tym zakresie winno być wydane w trybie art. 569 § 2 kodeksu postępowania cywilnego, zaś w przypadku zastosowania prawa polskiego, podstawą materialną działania sądu byłby w tej sytuacji art. 109 § 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, przewidujący w sytuacji zagrożenia dobra dziecka, wydanie przez sąd opiekuńczy stosownych zarządzeń a także ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Pozostanie małoletniego cudzoziemca, pozostającego bez opieki na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz uregulowanie jego sytuacji prawnej.

Artykuł 9 Konwencji o prawach dziecka nakłada na Państwa-Strony obowiązek zapewnienia, aby dziecko nie zostało oddzielone od swoich rodziców wbrew ich woli, z wyłączeniem przypadków, gdy kompetentne władze, podlegające nadzorowi sądowemu, zdecydują zgodnie z obowiązującym prawem oraz stosowanym postępowaniem, że takie oddzielenie jest konieczne ze względu na najlepiej pojęte interesy dziecka.

Orzeczenie takie może być konieczna szczególnie w przypadkach nadużyć lub zaniedbań ze strony rodziców, gdy każde z rodziców mieszka oddzielnie, a należy podjąć decyzję odnośnie miejsca pobytu lub zamieszkania dziecka.

W takich przypadkach rola sądu opiekuńczego ogranicza się do wydania postanowienia o umieszczeniu małoletniego cudzoziemca w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Wówczas ma zastosowanie procedura z **art.61 ustawy o ochronie cudzoziemców**, opisana wcześniej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- ▶ Art. 5 stanowi, że możliwe jest stosowanie przepisów tej ustawy zarówno do cudzoziemców – obywateli innych Państw członkowskich Unii Europejskiej oraz cudzoziemców, którzy mają miejsce zamieszkania na terenie Polski, a także w zakresie stosowania działu III, dotyczącego tzw. pieczy zastępczej w stosunku do małoletnich cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a nie wymienionych wcześniej (art. 5 ust 1 i 3 ustawy)
- ▶ W przypadku umieszczenia małoletniego cudzoziemca w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego, jego pobyt winien być ograniczony do bezwzględnego minimum, zaś działania sądu winny być nakierowane na możliwie najszybsze umożliwienie powrotu małoletniemu cudzoziemcowi do jego kraju zamieszkania lub ostatecznie w przypadku trudności zapewnieniu mu bezpiecznego powrotu do kraju ojczystego, na umieszczenie go w placówce opiekuńczo-wychowawczej, typu rodzinnego.

Komu doręczyć orzeczenie?

O treści wydanego postanowienia należy także powiadomić za pośrednictwem Ministerstwa Sprawiedliwości właściwą placówkę dyplomatyczną osoby małoletniej.